

Koukkukuljetus Oy
Satamatie 330, 67100 KOKKOLA
2381740-0

Päätös Tukes 1461/03.01/2025

Asia

Kiinteiden kemikaalien kappaletavaravarastot Kokkolan suurteollisuusalueella

Kohde

Yrityksen tiedot: Koukkukuljetus Oy (2381740-0)

Tuotantolaitos koostuu kahdesta erillään olevasta varastohallista, jotka sijaitsevat Kokkolan suurteollisuusalueella.

Varastojen sijaintiosoitteet: Mikontie ja Pasutontie, Kokkola

Kiinteistötunnukset: 272-41-1-24 ja 272-44-1-22

Kohde ei sijaitse pohjavesialueella.

Toiminnan laajuus: turvallisuusselvityslaitos

Päätös

Koukkukuljetus Oy saa alkaa varastoida kiinteitä kemikaaleja kappaletavarana Kokkolan suurteollisuusalueella sijaitsevissa varastohalleissa.

Koukkukuljetus Oy:n on toimittava hakemuksessa esittämällään tavalla, ellei lupaehtoisissa muuta määrätä, sekä noudatettava vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annettuja säädöksiä.

Toiminta on laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien määrän ja vaaraluokituksen perusteella (turvallisuusselvityslaitos). (VNa 685/2015 4 §)

Vaaralliset kemikaalit

Vaarallisia kemikaaleja saa varastoida laitoksella enintään liitteenä olevan kemikaaliluettelon mukaiset määrät. KemiDigi-järjestelmässä vahvistetun kemikaaliluettelon tunniste on 19603. Suulihallin varastossa kiinteiden kemikaalien enimmäismäärä on 1884 tonnia. Mikontien varastossa kiinteiden kemikaalien enimmäismäärä on 2255 tonnia.

Konsultointivähyke

Kohteen konsultointivähyke on 0,2 km. Konsultointivähyke määritellään varastorakennuksien ulkoseinistä.

Varastot sijoittuvat Kokkolan suurteollisuusalueelle, jossa on useita laajemman konsultointivähykkeen omaavia tuotantolaitoksia. Koukkukuljetus Oy:n varastot eivät täten vaikuta suurteollisuusalueen ympäristön alueidenkäytön suunnitteluun.

Tarkastus

Toiminnanharjoittajan on pyydettävä tarkastusta Tukesilta hyvissä ajoin ennen vaarallisten kemikaalien ottamista varastolle.

Käyttöönottotarkastuksessa käydään läpi varaston tekninen toteutus, toimintaperiaatteet ja johtamisjärjestelmä ja todetaan, että toiminta on säännösten ja tämän päätöksen ehtojen mukaista. (VNa 685/2015 30§)

Käyttöönottotarkastuksen jälkeen varastolle tulee tehdä määräaikaistarkastukset vuosittain Tukesin toimesta. Tarkastustajuutta voidaan tihentää tai harventaa varaston turvallisuustilanteen ja tarkastustulosten perusteella. (VNa 685/2015 28§)

Toiminnan kuvaus

Koukkukuljetus Oy:n tuotantolaitos (toiminnanharjoittajan hallinnoima alue, jossa kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi tapahtuu) koostuu kahdesta toisistaan erillään olevasta varastohallista, jotka sijaitsevat Kokkolan suurteollisuusalueella. Toinen varastoista sijoittuu eteläiselle (Mikontien varasto) ja toinen pohjoiselle (Suulihallin varasto) puolelle suurteollisuusaluetta. Varastojen välinen etäisyys linnuntietä on noin 1,3 km.

Varastoitavat vaaralliset kemikaalit ovat olomuodoltaan kiinteitä, ja ne varastoidaan kappalevarana pakkauksissaan (esim. suursäkit tai 25 kg säkit). Kemikaalit ovat vaaraluokituksiltaan terveydelle ja ympäristölle vaarallisia; kemikaaleilla ei ole fysikaalisia vaaraominaisuuksia.

Kemikaalipakkaukset varastoidaan kuormalavojen päällä lattiavarastointina; pakkauksia tarvittaessa pinotaan päällekkäin pakkausmerkintöjen mukaisesti.

Varistorakennukset ovat olemassa olevia kevythalleja. Toiminnanharjoittaja on vuokrannut varastojen määräalat/tontit käyttöönsä.

Varastointiprosessin vaiheita ovat vastaanotto, varastointi ja lastaus. Pakkausten vastaanotossa ja lastauksessa käytetään työkoneita (esim. kurottajat ja trukit). Kemikaalipakkauksista otetaan asiakastarpeiden mukaan näytteitä.

Suulihallin varaston läheisyydessä on kaksi toiminnanharjoittajan polttonestesäiliötä (polttoöljy ja diesel); molemmat säiliöt ovat tilavuudeltaan alle 10 m³ ja niitä käytetään työkoneiden tankkaamiseen.

Ympäristön kuvaus

Toinen varastoista sijoittuu Kokkolan suurteollisuusalueen eteläiselle (Mikontien varasto) ja toinen pohjoiselle (Suulihallin varasto) puolelle.

Tuotantolaitoksen sijoittumisen arvioinnissa huomioidaan kemikaaliturvallisuuslain (390/2005 17-20§) mukaiset näkökulmat.

Sijoituspaikan ja ympäristön oikeusvaikutteinen kaavoitus

Suulihallin varaston alueella on voimassa asemakaava 272 41/3. Alueelle on kaavassa osoitettu teollisuus- ja varistorakennusten korttelialue, jolla on/jolle saa sijoittaa merkittävän vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem). Suulihallin ympäristö on oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu (T/kem) ja LS (satama-alue) kaavamerkinnoilla.

Mikontien varressa sijaitsevan varaston alueella on voimassa asemakaava 272 44/5. Alue on kaavassa osoitettu teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueeksi, jolla on/jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem). Mikontien varaston ympäristö on oikeusvaikutteisissa kaavassa osoitettu T/kem -alueeksi.

Pohjavesialue ja luontokohteet

Varastot eivät sijoitu pohjavesialueelle. Etäisyys pohjavesialueeseen (Patamäen pohjavesialue) on kummaltakin varastolta noin 1 km.

Lähin luonnonsuojelualue (Rummelön-Harrbådan Natura 2000 -alue) sijaitsee noin 1,2 km päässä Suulihallin varastosta ja yli 2 km etäisyydellä Mikontien varastosta.

Asutus ja herkkä kohteet

Mikontien varasto sijaitsee noin 1 km etäisyydellä lähimmästä asutuksesta (Ykspihlajan asutusalue). Suulihallin varastosta etäisyys asutukseen on yli 2 km.

Lähin herkkä kohde (Ykspihlajan koulu ja päiväkotiki) sijaitsee noin 2 km päässä Mikontien varastosta ja yli 2 km etäisyydellä Suulihallin varastosta.

Varastojen lähialueella ei ole muita kemikaaliturvallisuuslainsäädännön tarkoittamia herkkiä kohteita, joissa voi samanaikaisesti olla suuri joukko ihmisiä ja joista poistuminen tai joissa suojautuminen voi olla onnettomuustilanteissa erityisen hankalaa. Tällaisia herkkiä kohteita ovat esimerkiksi hoitolaitokset, terveyskeskukset tai ostoskeskukset.

Muu ympäröivä toiminta ja dominokohteet

Varastojen ympäristö on suurteollisuusaluetta, jossa on jo nykyisin vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia harjoitettavia tuotantolaitoksia.

Kokkolan suurteollisuusalue on Tukesin määrittämä dominokohde, jossa toisen tuotantolaitoksen onnettomuus voi levitä toiselle tuotantolaitokselle aiheuttaen suuronnettomuuden.

Päätöksen ehdot

Toiminnan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Toiminnanharjoittajan tulee toteuttaa riskinarvioinnissa määritetyt toimenpiteet riskien pienentämiseksi. (L 390/2005 10§)
2. Varastoilla tulee olla riittävät työvälit kiinteiden kemikaalien talteen ottamiseksi ja keräämiseksi. Kiinteät vaaralliset kemikaalit on varastoitava siten, etteivät kemikaalit leviä niille osoitetun varastointialueen ulkopuolelle. (VNa 856/2012 54§)
3. Vaarallisten kemikaalien varastohalleissa tai niiden välittömässä läheisyydessä ei saa säilyttää tai varastoida palokuormaa tai palovaaraa lisääviä kohteita (esim. työkoneet). Asia on huomioitava henkilöstön ohjeistuksessa ja koulutuksessa. Toiminnanharjoittajan on säännöllisesti valvottava ohjeiden noudattamista. (VNa 856/2012 21§)
4. Varastohallit on varustettava alkusammutuskalustolla, joiden valinnassa on huomioitava myös niiden soveltuvuus varastoitaville kemikaaleille. Henkilöstölle tulee antaa säännöllisesti alkusammutuskoulutusta. (VNa 856/2012 73§)
5. Vaarallisten kemikaalien varastointiin käytettävät varastohallit tulee varustaa järjestelmillä tai järjestelyillä, joilla varmistetaan palojen havaitseminen riittävän nopeasti. (L 390/2005 10§, VNa 856/2012 72§)
6. Polttoöljy- ja dieselsäiliöiden läheisyyteen on sijoitettava välineitä ja kalustoa täyttötapahtuman vuotojen torjumista ja hulevesiviemärin sulkemista varten. Vuotojen hallinnan on oltava käytettävissä aina ennen säiliön täyttötapahtuman aloittamista. (VNa 856/2012 51-52§)
7. Toiminnanharjoittajan tulee nimetä vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin käytönvalvoja, joka on suorittanut Tukesin pätevyyskokeen. (L 390/2005 29§, VNa 685/2015 12§)

8. Varastohallien sisääntulo-oviin tulee lisätä merkinnät, joista käy ilmi varastoitavien kemikaalien vaaraominaisuudet ja mahdollisesti tarvittavat varotoimenpiteet vaaran välttämiseksi. Merkintöjen kuntoa on seurattava. (VNa 856/2012 58 §)
9. Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia, että työntekijät tuntevat kohteen kemikaaliriskit, ohjeet ja osaavat toimia onnettomuustilanteissa. (VNa 856/2012 64 §, VNa 685/2015 17§)
10. Toiminnanharjoittajan tulee laatia ennakkohuolto- ja kunnossapitosuunnitelmat, joilla huolehditaan vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvien rakenteiden ja laitteistojen kunnosta sekä merkintöjen asianmukaisuudesta. Tarkastuksista ja testauksista sekä niissä havaituista puutteista tai tehdyistä toimenpiteistä on pidettävä kirjaa. (VNa 856/2012 63§)
11. Toiminnanharjoittajan mukainen yleisötiedote tulee saattaa yleisön saataville. Yleisötiedote on pidettävä pysyvästi saatavilla sähköisesti ja muussa muodossa. Yleisötiedote on uusittava, jos tuotantolaitoksella tapahtuu merkittäviä muutoksia ja jaettava vähintään viiden vuoden välein. (L 390/2005 31§; VNa 685/2015 21§)
12. Toiminnanharjoittajan tulee päivittää sisäinen pelastussuunnitelma annettujen johtopäätösten mukaisesti. Päivitetty sisäinen pelastussuunnitelma toimitetaan pelastuslaitokselle. (VNa 685/2015 17-19§)
13. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä VNa 685/2015 22 §:n mukaiseen yhteistoimintaan suuronnettomuuksien torjumiseksi ja onnettomuuksien leviämisen estämiseksi suurteollisuusalueen yritysten kanssa.
14. Toiminnanharjoittaja laatii prosessiturvallisuusjärjestelmän itsearviointiin, jossa käydään läpi turvallisuusjohtamisjärjestelmän kattavuus Tukesin vaatimuksiin ([Prosessiturvallisuusjärjestelmä | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)) verrattuna. Prosessiturvallisuusjärjestelmän vaatimusten täytyminen osoitetaan itsearviointin dokumentaatiolla ja toimenpideseurannalla. (L 390/2005 26 a§, VNa 685/2015 31§, liite III)
15. Turvallisuusselvitys tulee tarkistaa ja saattaa ajan tasalle toiminnan oleellisesti muuttuessa tai vähintään joka viides vuosi. Päivitetty turvallisuusselvitys tulee toimittaa Tukesiin viimeistään 2.7.2030. (VNa 685/2015 16 §)

Päätöksen perustelut

Kaavoituksen soveltuvuus ja tontin hallinta

Tuotantolaitos sijoittuu alueelle, joka on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi, jolle saa sijoittaa merkittävän vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem). Kokkolan kaupunkisuunnittelusta saadun lausunnon perusteella lupahakemuksessa

osoitetut kohteet soveltuvat sekä asemakaavalliselta sijainniltaan että kaavamerkinnältään hakemusasiakirjojen mukaiseen tarkoitukseen. T/kem on Tukesin tulkinna ([Tuotantolaitosten sijoittaminen | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#), luku 3.3) mukaan soveltuva kaavamerkintä vaarallisia kemikaalien laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia varten. Kaavoitusviranomaisen lausunto puoltaa kaavoituksen soveltuvuutta.

Koukkukuljetus Oy toimii varastojen alueella vuokralaisena. Hakemusmateriaaleissa on esitetty varastojen vuokrasopimukset, jotka osoittavat toiminnanharjoittajan hallinnoivan vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin käytettävää aluetta. Vuokrasopimuksissa mainitut käyttötarkoitukset ovat soveltuvia vaarallisten kemikaalien laajamittaiselle käsittely- ja varastointitoiminnalle.

Kaavoitus ja tontin hallinta eivät muodosta esteitä kemikaaliturvallisuusluvan myöntämiselle.

Merkittävimmät riskit, niiden vaikutukset ja varautuminen

Toiminnanharjoittaja on laatinut riskinarvioinnin vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyen. Merkittävimmät riskit liittyvät pakkausten rikkoontumisiin sekä tulipalotilanteisissa mahdollisesti syntyviin terveydelle vaarallisiin savukaasuihin ja ympäristölle vaarallisten sammutusjätevesien leviämiseen.

Riskinarvioinnissa riskien pienentämiseksi määritetyt toimenpiteet on toteutettava ehdon 1 mukaisesti.

Kemikaalipakkausten rikkoontuminen

Kemikaalipakkauksen rikkoontuminen voi johtaa terveydelle tai ympäristölle vaarallisen kiinteän aineen leviämiseen. Pakkaus voi rikkoontua siirrettäessä varastoon tai pois varastosta; se voi myös olla kuljetuksessa vahingoittunut ja saapua laitokselle rikkoontuneena. Pakkauksen rikkoontuminen voi johtaa kiinteän kemikaalin vuotamiseen ulos pakkauksesta ja sen pölyämiseen. Onnettomuudesta aiheutuva terveys- tai ympäristövaara rajoittuu rikkoontuneen pakkauksen välittömään läheisyyteen.

Kemikaalipakkausten rikkoontumista ja kemikaalien leviämistä ehkäistään mm. säkkirikkotilanteiden ohjeistuksilla ja työmenetelmillä. Varastohallien lattiapinta on asfalttia ja hallien sisällä ei ole kaivoja. Asfaltin kunto tarkastetaan ja tarvittaessa korjataan ennen kemikaalivarastoinnin alkamista.

Kiinteiden kemikaalien leviämiseen liittyvät riskit on huomioitu päätöksen ehdossa 2.

Tulipalot ja terveydelle vaarallisten savukaasujen leviäminen

Tulipaloriskit liittyvät erityisesti työkonoiden käyttöön. Palo voi pahimmassa tapauksessa levitä kemikaalipakkauksiin, jonka seurauksena on mahdollista syntyä

terveydelle vaarallisia savukaasuja. Savukaasuista aiheutuvan terveysvaaran arvioidaan rajoittuvan tuotantolaitoksen lähialueelle.

Varastot ovat rakenteeltaan ns. pressuhalleja, jotka koostuvat teräskehistä ja palonestokäsittelystä muovikankaasta - varastojen rakenteista ei täten aiheudu merkittävää palokuormaa. Varastoitavat vaaralliset kemikaalit eivät omaa fyysikaalisia vaaraominaisuuksia - ne eivät siis lisää tulipalon todennäköisyyttä.

Tulipaloihin on varauduttu varustamalla varastot ja työkoneet alkusammutuskalustolla. Alueella toimii tehdaspalokunta, jonka vasteaika on 3-5 minuuttia. Varastot sijaitsevat aidatulla alueella, jolla on ympärivuorokautinen vartiointi. Varastojen läheisyyteen sijoitetaan tuulipussit savukaasujen leviämissuunnan määrittämiseksi.

Tukesin vierailulla (29.8.2025) tehtiin havaintoja myös muiden tulipalojen kuin työkonepalojen (esimerkiksi sähköpalot) riskeistä. Toiminnanharjoittaja on vierailun perusteella antamassaan vastineessa todennut, että varastojen sähkölaitteistoille tehdään määräaikaistarkastus ennen kemikaalien varastoinnin alkamista. Keskustelua käytiin myös palojen havaitsemisesta. Varastot eivät ole miehitettyjä vuorokauden ympäri, jonka vuoksi on oltava riittävät järjestelyt mahdollisten tulipalojen nopeaa havainnointia varten.

Tulipalot ja savukaasujen leviäminen on huomioitu päätöksen ehtoissa 3, 4 ja 5.

Sammutusjätevesien hallinta

Tulipalotilanteessa voi syntyä kemikaaleilla pilaantunutta sammutusjätevettä, joka voi olla ympäristölle vaarallista. Sammutusjätevettä syntyy, jos kemikaalipakkaukset ovat palon seurauksena vaurioituneet.

Toiminnanharjoittaja on laatinut arvion palossa syntyvistä sammutusjätevesistä. Pahimmaksi paloskenaarioksi on arvioitu työkoneen palo, joka leviää kemikaalipakkauksiin. Tällaisessa tilanteessa on arvioitu syntyvän enintään 20 m³ sammutusjätevettä - sammutusjäteveden määrää pienentävät työkoneessa ja varastossa olevat alkusammuttimet ja tehdaspalokunta.

Sammutusjätevesien talteenotto perustuu suljettaviin viemärikaivoihin, varastojen vieressä oleviin allastuksiin/syvennyksiin sekä tehdaspalokunnan toimintaan. Selvityksen perusteella sammutusjätevedet saadaan hallittua siten, ettei niistä aiheudu vaaraa ympäristölle.

Polttoöljy- ja dieselsäiliöt

Suulihallin varaston läheisyydessä on polttoöljy- ja dieselsäiliöt, joita käytetään työkoneiden tankkaamiseen. Kumpikin säiliö on tilavuudeltaan alle 10 m³ ja ne ovat rakenteeltaan avattavia kaksivaippasäiliöitä. Säiliöt ovat sijoitettuna yli 10 m

päähän Suulihallin kemikaalivarastosta; etäisyys on riittävä Tukesin "Tuotantolaitoksen sijoittaminen" oppaan luvun 5 suojaetäisyystaulukon mukaisesti.

Tukesin vierailulla todettiin tarve suojata säiliöt ulkopuolisilta törmäyksiltä, sillä ne sijaitsevat melko lähellä raskaiden ajoneuvojen ajoreittiä. Toiminnanharjoittaja on vierailun havaintoihin antamassaan vastineessa esittänyt säiliöiden suojaamisen tekniset ratkaisut.

Säiliöiden täyttö tapahtuu säiliöautosta. Tukesin oppaan ([Kemikaalivuotojen ja sammutusjätevesien hallinta](#)) mukaisesti pienien diesel- ja kevytpolttoöljysäiliöiden (< 10 m³) täyttöpaikoilla on varauduttava 1 m³ vuodon talteenottoon. Vierailun ja toiminnanharjoittajan selvityksen perusteella vuotojen hallinta perustuu asfaltoituun täyttöpaikan alueeseen ja suljettavaan hulevesiviemäriin. Täyttötapahtuman riskeihin varautuminen on huomioitu päätöksen ehdossa 6.

Dominoriskit

Tuotantolaitos sijoittuu Kokkolan suurteollisuusalueelle, joka on Tukesin määrittämä ns. dominokohde, jossa toisen tuotantolaitoksen onnettomuus voi levitä toiselle tuotantolaitokselle ja aiheuttaa suuronnettomuuden.

Hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella Kokkukuljetus Oy:n kemikaalivarastoinnista aiheutuvat onnettomuusriskit eivät aiheuta uusia dominoriskejä Kokkolan suurteollisuusalueella. Varastot eivät myöskään sijoitu olemassa olevien domino-onnettomuusskenaarioiden vaikutusalueelle.

Yhteistoiminta suurteollisuusalueen muiden tuotantolaitosten kanssa on huomioitu ehdossa 13.

Onnettomuusriskien huomioinen tuotantolaitoksen sijoituksessa

Hakemuksen ja riskinarvioinnin perusteella tuotantolaitoksen merkittävin onnettomuusskenaario liittyy tulipalotilanteisiin, jossa palo leviää varastoitaviin kemikaalipakkauksiin. Paloskenaariossa voi syntyä tavanomaisesta rakennuspalosta poikkeavia savukaasuja, jotka voivat aiheuttaa terveysvaaraa. Savukaasujen aiheuttama terveysvaara kuitenkin todennäköisesti rajoittuu tuotantolaitoksen välittömään läheisyyteen, eikä aiheuta vaaraa teollisuusalueen ulkopuolella.

Varastot sijoittuvat Kokkolan suurteollisuusalueelle, jossa on jo nykyisin useita vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsittelevää ja varastoivaa tuotantolaitosta. Hakemuksessa esitetyt vaaralliset kemikaalit käsitellään ja varastoidaan jo nykyisin alueella - muutoksen ei arvioida tältä osin lisäävän suuronnettomuuden vaaraa teollisuusalueella tai sen ympäristössä.

Tuotantolaitoksen sijoitus on kemikaaliturvallisuuslain 17-20 § periaatteiden mukainen. Onnettomuuksien vaikutusalueilla ei sijaitse asuinalueita, herkkiä kohteita, luontokohteita tai muita ulkopuolisia toimintoja, jotka estäisivät

tuotantolaitoksen sijoittumisen. Tuotantolaitoksen sijoitus ei lisää tai muuta alueen dominoriskejä.

Yhteenveto

Tukes katsoo, että toiminnan täyttäessä tämän päätöksen ehdot ja muuten toimittaessa hakemuksessa esitetyllä tavalla, toiminta täyttää lainsäädännön asettamat velvoitteet Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella. Lainsäädännön velvoitteiden täytyessä, lupa vaarallisten kemikaalien laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin myönnetään.

Turvallisuusselvityksen johtopäätökset

Toiminnanharjoittaja on laatinut VNa 685/2015 liitteen IV mukaisen turvallisuusselvityksen, joka on toimitettu lupahakemuksen liitteenä.

Tuotantolaitoksen sijainti ja kuvaus

Tuotantolaitosta ja sen ympäristöä on turvallisuusselvityksessä kuvattu riittävällä tarkkuudella.

Organisaatio ja turvallisuusjohtamisjärjestelmä

Toiminnanharjoittaja on kuvannut turvallisuusselvityksessään organisaatiota, vastuuhenkilöitä ja suuronnettomuusvaarojen hallintaan osallistuva henkilöstöä. Turvallisuusjohtamisjärjestelmää on turvallisuusselvityksessä kuvattu yleisellä tasolla; siihen sisältyy asetuksen 685/2015 liitteen III mukaiset osa-alueet.

Toiminnanharjoittaja on selvityksensä perusteella laatimassa itsearviointia, jossa verrataan turvallisuusjohtamisjärjestelmää Tukesin prosessiturvallisuusjärjestelmän vaatimuksiin. Itsearvioinnin perusteella toiminnanharjoittaja tunnistaa puutteet ja määrittää korjaavat toimenpiteet turvallisuusjohtamisjärjestelmän kehittämiseksi. Prosessiturvallisuusjärjestelmä on yksityiskohtaisuudeltaan huomattavasti tarkempi, verrattuna turvallisuusselvityksessä edellyttävään tarkkuustasoon.

Prosessiturvallisuusjärjestelmän itsearviointi ja sen mukainen toimenpidelistaus toimitetaan Tukesille ennen käyttöönottotarkastusta. Toiminnanharjoittaja tulee päivittämään myös turvallisuusselvityksen turvallisuusjohtamisjärjestelmän kuvausta tarpeellisin osin seuraavassa turvallisuusselvityksen päivityksessä.

Tunnistetut suuronnettomuusvaarat, näiden vaikutukset ja toimet niiden ehkäisemiseksi

Turvallisuusselvityksessä esitettyjen tietojen perusteella tuotantolaitoksella on tunnistettu mahdolliset suuronnettomuuskenaariot ja määritetty onnettomuuksia ehkäisevät toimenpiteet toiminnan luonteen ja laajuuden edellyttämällä tasolla. Suuronnettomuusvaarat, seuraukset ja niihin varautuminen on esitetty kohdassa "päätöksen perustelut".

Turvallisuusselvityksen liitteeksi tulee laatia Tukesin ohjeen ([Turvallisuusselvitys | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)) liitteen 2 mukainen yhteenvetotaulukko onnettomuusriskeistä ja niihin varautumisesta.

Tukes seuraa laitoksen teknisten järjestelmien asianmukaisuutta ja niiden kunnossapitoa määräaikaistarkastuksillaan.

Suuronnettomuuksien seurausten rajoittaminen

Tuotantolaitoksella on varauduttu onnettomuustilanteisiin ja onnettomuuksien seurausten rajoittamiseen mm. tehdaspalokunnan toiminnalla ja suunnitelmilla sammutusjäteveden keräämiseksi. Toiminnanharjoittaja on laatinut sisäisen pelastussuunnitelman, joka täyttää asetuksen 685/2015 17 §:n ja liitteen V vaatimustason.

Suuronnettomuuksien seurausten rajoittamiseen liittyvän teknisen varautumisen ja henkilöstön toimintaan liittyvän varautumisen arvioidaan olevan riittävää, noudatettaessa tämän päätöksen ehtoja.

Onnettomuustilanteiden seurausten rajoittamiseen liittyvän harjoittelun toteutumista sekä teknisen varautumisen ylläpitoa seurataan osana tuotantolaitoksen määräaikaistarkastuksia.

Johtopäätökset turvallisuusselvityksestä

Tukes toteaa johtopäätöksinään, että suuronnettomuusvaarat on tunnistettu ja niiden vaikutukset on arvioitu. Turvallisuusselvityksessä on esitetty toimintatavat ja järjestelmät suuronnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien seurausten rajoittamiseksi.

Tukes valvoo tarkastuksillaan esitettyjen toimintatapojen järjestelmällisyyttä ja teknisten suojaustoimenpiteiden ylläpitoa.

Turvallisuusselvityksen päivittäminen

Turvallisuusselvitys tulee tarkistaa ja toimittaa Tukesille seuraavan kerran viimeistään 2.7.2030, ellei sitä ole tätä aiemmin tarpeen päivittää jostain muusta, asetuksen 685/2015 16 §:ssä mainitusta syystä.

Johtopäätökset sisäisestä pelastussuunnitelmasta

Toiminnanharjoittaja on laatinut sisäisen pelastussuunnitelman, joka täyttää periaatteiltaan asetuksen 685/2015 17 §:n vaatimukset. Tukes on pyytänyt sisäisestä pelastussuunnitelmasta lausuntoa pelastusviranomaiselta (685/2015 17 §).

Pelastuslaitoksen lausunnossa on edellytetty tarkennuksia sisäisen pelastussuunnitelman kohdassa 2 esitettyihin onnettomuuksien varautumisen

kuvaukseen sekä kohdan 3 sammutusvettä koskevaan kuvaukseen. Pelastuslaitos toteaa lisäksi lausunnossaan, että epäselväksi jää, onko kaikki työkoneet varustettu alkusammuttimella ja osaako henkilöstö alkusammuttimia käyttää.

Antamansa vastineen perusteella toiminnanharjoittaja on muokannut sisäistä pelastussuunnitelmaa pelastuslaitoksen lausunnon mukaisesti. Toiminnanharjoittaja järjestää henkilöstölle alkusammutuskoulutusta. Jokaisessa työkoneessa on alkusammutin.

Tukes katsoo, että sisäinen pelastussuunnitelma on riittävä kemikaaliturvallisuusluvan myöntämistä varten, mutta sitä tulee täydentää ennen tuotantolaitoksen käyttöönottoa seuraavasti:

- **Sisäistä pelastussuunnitelmaa tulee täydentää pelastustoiminnan toimintaohjeella**, jossa ohjeistetaan mm. pelastustoiminnan aloittaminen, yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa ja pelastuslaitoksen opastaminen. Ohjeen tarve on tunnistettu myös lupahakemuksen yhteydessä toimitetussa versiossa (s. 10).
- **Sisäiseen pelastussuunnitelmaan tulee lisätä käytännön toimintaohjeet, jotka liittyvät sammutusjätevesien hallintaan.** Sisäisessä pelastussuunnitelmassa viitataan sammutusjätevesien hallinnan osalta erilliseen sammutusjätevesien hallintasuunnitelmaan.
- **Sisäiseen pelastussuunnitelmaan tulee täydentää tarkemmat ohjeet tulipalossa mahdollisesti syntyvien savukaasujen leviämisen varalta.**
- **Sisäiseen pelastussuunnitelman perusteella tulee laatia harjoitussuunnitelma, jossa huomioidaan vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyvät onnettomuusskenaariot.** Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on esitetty harjoitussuunnitelman ja harjoittelun periaatteet, mutta varsinainen harjoitussuunnitelma on vielä laatimatta.

Päivitetty sisäinen pelastussuunnitelma esitetään Tukesille käyttöönottotarkastuksella ja se toimitetaan pelastuslaitokselle päätöksen ehdon 12 mukaisesti.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Toiminnanharjoittaja on pyytänyt lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta (390/2005 126 a §). Toiminnan aloittamisella tarkoitetaan vaarallisten kemikaalien tuomista laitokselle lupaa edellyttävässä laajuudessa. Perusteena toiminnanharjoittaja esittää seuraavia seikkoja:

- Lupapäätöksen täytäntöönpanosta huolimatta on tarvittaessa mahdollisuus toteuttaa muutostoimenpiteitä vaadittujen korjausten mukaisesti. Mikäli muutostoimenpiteiden toteuttaminen ei ole mahdollista, toiminta voidaan keskeyttää tai lopettaa.
- Toiminnan turvallisuus varmistetaan noudattamalla lupahakemusprosessissa esitettyjen vaatimusten mukaisia prosesseja, työmenetelmiä ja ratkaisuja.
- Kemikaaliturvallisuuslain vaatimusten ja lupapäätöksen ehtojen toteutuminen varmistetaan Tukesin käyttöönottotarkastuksella ennen kemikaalien varastotoiminnan aloittamista.
- Mikäli toiminnan aloittaminen viivästyisi muutoksenhausta johtuen, se aiheuttaisi yritykselle taloudellisia menetyksiä.

Tukes katsoo, että toiminnanharjoittaja on esittänyt riittävät perusteet toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta. Toiminta sijoittuu suurteollisuusalueelle, jossa käsitellään ja varastoidaan jo nykyisin samoja kemikaaleja. Tuotantolaitoksen onnettomuuksien ei arvioida aiheuttavan vaaraa tuotantolaitoksen alueen ulkopuolella. Vaarallisista kemikaaleista aiheutuva vaara voidaan poistaa viemällä vaaralliset kemikaalit pois tuotantolaitokselta, mikäli päätöksestä valitetaan ja muutoksenhakutuomioistuin muuttaa tätä päätöstä. Tukes antaa luvan aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta tämän lupapäätöksen ehtoja noudattaen. Tuotantolaitokselle on tehtävä käyttöönottotarkastus Tukesin toimesta ennen toiminnan aloittamista.

Vakuus

Toiminnanharjoittajan on asetettava 20 000 euron suuruinen vakuus ennen toiminnan aloittamista. Vakuus toimitetaan pankkitalletuksena tai takaussitoumuksena, josta toimitetaan dokumentaatio Tukesille. Vakuus asetetaan, jos tästä päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen.

Vakuutta voidaan käyttää ympäristön saattamiseksi ennalleen tai niiden edunmenetysten tai kustannusten korvaamiseksi, joita lupapäätöksen kumoaminen tai lupamääräyksen muuttaminen voi aiheuttaa.

Vakuuden määrässä on huomioitu toiminnanharjoittajan laatima laskelma kemikaalien pois kuljettamisen aiheuttamista kustannuksista. Varastoitavat kemikaalit ovat Koukkukuljetuksen asiakkaiden omistamia tuotteita ja vaihtoehtoinen varastopaikka sijaitsee alle 2 km etäisyydellä varastoista.

Lupahakemuksen käsittely

- Hakemuksen vastaanottaminen, 31.01.2025
- Täydennyksen pyytäminen, 03.04.2025
- Täydennyksen vastaanottaminen, 13.06.2025
- Lisätietojen pyytäminen, 18.06.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 27.06.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 02.07.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 07.07.2025
- Kuuleminen, 07.07.2025
- Kuuleminen, 07.07.2025
- Lausunnon pyytäminen, 07.07.2025
- Lausunnon pyytäminen, 07.07.2025
- Lausunnon vastaanottaminen, 10.07.2025, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- Lausunnon vastaanottaminen, 31.07.2025, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
- Lausunnon vastaanottaminen, 19.08.2025, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos
- Lausunnon vastaanottaminen, 19.08.2025, Kokkolan kaupunki
- Lausunnon vastaanottaminen, 20.08.2025, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kokkola
- Lisätietojen pyytäminen, 22.08.2025
- Lisätietojen pyytäminen, 29.08.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 29.08.2025
- Lisätietojen pyytäminen, 03.09.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 05.09.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 11.09.2025
- Lisätietojen pyytäminen, 16.09.2025
- Lisätietojen vastaanottaminen, 19.09.2025

Asian käsittely

Tukes vastaanotti Koukkukuljetus Oy:n hakemuksen 31.1.2025 ja käsitteli sen 390/2005 23 §:n mukaisena lupahakemuksena.

Hakemuksen täydentäminen ja lisätiedot

Koukkukuljetus Oy esitteli suunniteltua toimintaansa Tukesille lupahakemuksen jättämisen jälkeen pidetyssä etäkokouksessa (21.2.).

Tukes pyysi toiminnanharjoittajalta hakemuksen täydentämistä ja lisätietoja 3.4., 18.6, 3.9. ja 16.9.. Tarvittavat täydennykset ja lisätiedot vastaanotettiin 13.6., 2.7., 5.9. ja 19.9.

Tukes teki vierailun hakemuksessa esitettyihin kohteisiin 29.8. Vierailun perusteella pyydettiin toiminnanharjoittajalta lisätietoja, joihin saatiin vastaukset 11.9.

Lausunnot

Tukes pyysi asiasta lausunnot Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:lta (työsuojelu ja pelastustoimi), Keski-Pohjanmaan pelastuslaitokselta, Etelä-Pohjanmaan ELY:ltä ja Kokkolan kaupungin kaavoitusviranomaiselta 7.7.2025.

Kokkolan kaupungin kaavoitusviranomaiselta Tukes pyysi lausuntoa kaavoituksen (sijoituspaiikka ja ympäristö) soveltuvuudesta (L 390/2005 20§). Pelastuslaitoksen lausunnossa pyydettiin otettavan kantaa myös toiminnanharjoittajan laatimaan sisäiseen pelastussuunnitelmaan (685/2015 17§).

Tukes lähetti saadut lausunnot toiminnanharjoittajalle tiedoksi ja pyysi vastinetta lausunnoissa esitettyihin huomioihin. Alla olevassa taulukossa on kuvattu kunkin lausunnon keskeinen sisältö ja toiminnanharjoittajan vastine lausuntoon.

Lausunnon antaja ja päivämäärä	Lausunnon keskeinen sisältö	Toiminnanharjoittajan vastine 29.8.2025
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:n pelastustoimen vastuualue, 10.7.2025	Ei lausuttavaa.	Ei toimenpiteitä.
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:n työsuojelun vastuualue, 31.7.2025	Työsuojelun näkökulmasta ole esteitä kemikaaliturvallisuusluvan myöntämiselle. Lausunnossa muistutettiin mm. käyttöturvallisuustiedotteiden saatavilla pitämisestä, henkilökohtaisista suojaamista, säkkirikotapauksissa käytettävistä siivousvälineistä sekä alihankkijoiden ohjeistamisesta kemikaaliriskeihin liittyen.	Käyttöturvallisuustiedotteet ovat saatavilla kirjallisesti ja selvitetään sähköistä toteutusta. Käyttöturvallisuustiedotteiden keskeisimmät asiat ovat nähtävillä kemikaalilylsteissä. Henkilösuojainten käyttöä valvotaan työnjohdon toimesta, ja ne huomioidaan osana koulutusaineistoa. Siivousvälineitä on saatavilla halleissa. Alihankkijoita tiedotetaan kemikaalien vaaroista mm. kemikaalilylsten avulla.

<p>Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos, 19.8.2025</p>	<p>Huomautus Suulihallin varaston osoitteen puuttumisesta ja opastamisesta onnettomuustilanteissa. Tarve tarkentaa sisäisen pelastussuunnitelman onnettomuustilanteisiin varautumisen kuvauksia.</p>	<p>Suulihallin nimi muutetaan "Koukkukuljetus halli 2" ja osoitteesta käydään keskustelua tehdaspalokunnan kanssa. Sisäisen pelastussuunnitelman kirjauksia muutetaan pelastuslaitoksen lausunnon mukaisesti.</p>
<p>Kokkolan kaupunkisuunnittelu, 19.8.2025</p>	<p>Varastot sijoittuvat teollisuusympäristöön, jossa on jo nykyisin vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä ja valmistavia laitoksia. Lupahakemuksessa osoitetut kohteet soveltuvat sekä asemakaavalliselta sijainniltaan että kaavamerkinnältään hakemusasiakirjojen mukaiseen tarkoitukseen, eikä toiminnan nähdä olevan ristiriidassa vireillä olevien asemakaavojen kanssa. Lausunnossa puolletaan kemikaaliturvallisuusluvan myöntämistä.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Etelä-Pohjanmaan ELY, 20.8.2025</p>	<p>ELY ei näe estettä hakemuksen mukaisten varastojen sijoittamiselle esitettyihin paikkoihin. Kemikaalien kappaletavaravarastointi ei ole lähtökohtaisesti ympäristölupaa edellyttävää toimintaa. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että Koukkukuljetus Oy:n toiminnassa on huomioitava, että mikäli varastoitavat kemikaalit ovat jätteitä tai sivutuotteita, niiden varastointi saattaa edellyttää myös ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Myös kemikaalien siirtäminen pakkauksesta toiseen (kemikaalien siirtoterminaali) voi edellyttää ympäristölupaa.</p>	<p>Varastoitavat tuotteet ovat eri toimijoiden raaka-aineita, ei jätteitä eikä sivutuotteita. Normaalitoiminnassa kemikaaleja ei siirretä pakkauksesta toiseen. Säkkirikkotapauksiin on erillinen ohjeistus. Toiminnanharjoittaja katsoo, että ympäristölupatarvetta ei täten ole.</p>
--	--	--

Tukes katsoo, että toiminnanharjoittajan vastineessa on toimintaan liittyviä menettelyitä ja ohjeita selvitetty riittävästi.

Lausunnot ja vastine on huomioitu päätöksen ehdoissa 2, 9 ja 12 siltä osin kuin ne koskevat Tukesin kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaista toimivaltaa.

Kuuleminen

Lupahakemus ja sen oleelliset liitteet (ml. kemikaaliluettelo, karttakuvat varastoista ja niiden ympäristöstä, tiedot varastoitavista kemikaaleista, turvallisuus selvitys ja pyyntö toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta) on kuulutettu Tukesin verkkosivuilla suomeksi ja ruotsiksi 7.7.-13.8.2025. Ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu Keskipohjanmaa-lehdessä 10.7.2025. Muistutuksien ja mielipiteiden määräaika oli 20.8.2025.

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä.

Käsittelymaksu

Päätösmaksu 12 900 €.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus (Palkeet) lähettää laskun hakijalle. (Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista [797/2024])

Muutoksenhaku

Valitusoikeus päätöksestä määräytyy vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 127a §:n perusteella. Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta oheisen valitusosoituksen mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. (L 390/2005 126 §)

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Tukesilta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. (Maksuperustelaki (150/1992) 11 b §)

Säädökset

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)
Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)
Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Lisätietoja päätöksestä

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Veikko Kujala, etunimi.sukunimi@tukes.fi, puh. 029 5052 208

Päätöksen tiedoksianto

Päätös lähetetään erikseen tiedoksi toiminnanharjoittajalle ja tässä päätöksessä mainituille tiedoksi saajille. Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla.

Voimassaolo

Toistaiseksi

Esittelijä: Veikko Kujala, Ylitarkastaja

Ratkaisija: Kirsi Levä, johtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet

Kemikaaliluettelo_Koukkukuljetus_19603.pdf

Tiedoksi

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI/ työsuojelu
Etelä-Pohjanmaan ELY
Kokkolan kaupunki
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI/ pelastustoimi
Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos
Länsi- ja Sisä-Suomen AVI/ kirjaamo

VALITUSOSOITUS

Jos haluat hakea muutosta päätökseen, toimi näiden ohjeiden mukaisesti.

MITÄ TIETOJA VALITUKSESSA ON OLTAVA

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Kerro valituksessa seuraavat asiat:

- Muutokset, joita vaadit päätökseen sekä muutosten perustelut.
- Jos et ole päätöksen kohde, kerro, mihin valitusoikeutesi perustuu.
- Valittajan nimi, puhelinnumero, postiosoite sekä muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (esim. sähköpostiosoite) ja kotikunta / yrityksen kotipaikka.
- Jos valituksen laatii puolestasi laillinen edustaja tai asiamies, ilmoita myös hänen nimensä ja yhteystietonsa.

Liitä valitukseen seuraavat asiakirjat (alkuperäisenä tai jäljennöksenä):

- päätös ja sen liitteet
- tämä valitusosoitus
- mahdolliset muut asiakirjat, joita haluat esittää vaatimustesi tueksi
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta.

MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS ON TEHTÄVÄ

Valitusaika on 30 päivää. Valitusajan laskeminen alkaa päätöksen tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen valitusajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivä määräytyy sen mukaan, miten päätös on lähetetty tiedoksi:

- Jos päätös on postitettu saantitodistuksella, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Liitä saantitodistus valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on lähetetty sähköpostilla, sen katsotaan tulleen tiedoksi kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta ilmene.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä (7) päivänä postituspäivästä, jollei muuta ilmene.

Jos päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä siitä, kun päätös ja kuulutus on julkaistu.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-

oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

MINNE JA MITEN TOIMITAT VALITUKSEN

Tee valitus ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Palvelu ei ole käytössä Ahvenanmaan hallintotuomioistuimessa.

Voit toimittaa valituksen hallinto-oikeudelle myös sähköpostilla, henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen perille toimittaminen on lähettäjän vastuulla.

Alta löydät tiedot siitä tuomioistuimesta, jolle valitus tehdään. Tuomioistuimen muut yhteystiedot löydät Tuomioistuinlaitoksen verkkosivuilta osoitteesta <https://tuomioistuimet.fi/fi/index/yhteystiedot.html>.

TUOMIOISTUIN, JOLLE VALITUS TEHDÄÄN:

Vaasan hallinto-oikeus, PL 204 (käyntiosoite Korsholmanpuistikko 43), 65101 Vaasa